

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 156/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť B. R., Š., t. č. vo väzbe L., zastúpeného advokátom JUDr. E. J., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 T 50/2007 zo 6. novembra 2007 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. marca 2008 doručená sťažnosť B. R., Š., t. č. vo väzbe L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu zaručeného v čl. 5

ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 50/2007 zo 6. novembra 2007 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením vyšetrovatelky Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Z., T. ČVS: PPZ-93/BOK-Z-1-2005 z 22. októbra 2005 obvinený zo spáchania trestného činu prípravy vraždy podľa § 7 ods. 1 k § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. i) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a zo spáchania trestného činu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249a ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona. Následne bol uznesením okresného súdu sp. zn. 6 Tp 201/05 z 24. októbra 2005 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. b) a c) a ods. 2 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov.

Obžaloba bola na sťažovateľa podaná prokurátorom Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) pod č. k. 1 Kv 85/2005-555 z 5. septembra 2006 pre trestný čin pokusu vraždy podľa § 8 ods. 1 k § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. i) Trestného zákona formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249a ods. 1 a 2 Trestného zákona.

Na hlavnom pojednávaní 6. novembra 2007 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 50/2007 podal sťažovateľ prostredníctvom obhajcu žiadosť o jeho prepustenie z väzby na slobodu, ktorú odôvodnil pominutím dôvodov väzby. Okresný súd uznesením priamo na hlavnom pojednávaní žiadosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007 rozhodol tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 194 ods. 1 písm. a) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení

neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zrušil a sám sťažnosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol s tým, že u sťažovateľa naďalej trvá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa názoru sťažovateľa na základe vykonaného dokazovania vo veci nebolo preukázané, že by sa bol dopustil trestných činov, ktoré sa mu kladú za vinu, a teda jeho ďalšie zotrvanie vo väzbe je neopodstatnené. Napriek tomu jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nebolo vyhovené, čím okresný súd a krajský súd porušili sťažovateľom označené základné práva.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ od jeho vzatia do väzby až do súčasnosti niekoľkokrát bezúspešne žiadal o prepustenie z väzby, pretože vzhľadom na vykonané dokazovanie, neboli reálne preukázané dôvody na jeho ďalšie ponechanie vo väzbe. Odôvodnenie svojich žiadostí zakladal na ustanovení § 79 ods. 1 Tr. por., podľa, ktorého ak pominie dôvod väzby, dôvod na jej ďalšie trvanie alebo uplynutie lehota uvedená v § 76 ods. 6 alebo 7 alebo § 78, musí byť obvinený ihneď prepustený na slobodu. V prípravnom konaní o tom rozhodne prokurátor. Podľa ods. 3 prvá veta tohto ustanovenia, obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu.

V nadväznosti na citované ustanovenia Trestného poriadku boli dôvody na prepustenie sťažovateľa z väzby podporené zisteniami rozsiahleho dokazovania vykonaného v prípravnom konaní - vypočutie všetkých svedkov a vykonané znalecké dokazovanie. Sťažovateľ ako obvinený má za to, že na základe vykonaného dokazovania vôbec nebolo preukázané, že by sa bol dopustil trestných činov, ktoré sú mu kladené za vinu (...).

Vzhľadom na (...) stav veci, kedy boli vykonané všetky navrhnuté dôkazy, pričom tieto dôkazy svedčia v prospech sťažovateľa ako obžalovaného, neexistuje ďalej dôvod väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) a c) Tr. por., tzn. že sťažovateľ nemá žiadny dôvod pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie a taktiež z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností nevyplýva dôvodná obava, že by pokračoval v trestnej činnosti alebo dokonca trestný čin. (...)

Z hľadiska obsahu ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. o kolúznei väzbe je rozhodujúce, že z obsahu spisov nevyplýva vo vzťahu k obžalovanému žiadne konkrétne zistenie, ktoré by nasvedčovalo obave, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie. Rovnako tak nebol produkován jediný dôkazný prostriedok, ktorý by konkrétnym spôsobom preukazoval, že by obžalovaný pokračoval v páchaní trestnej činnosti, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Z hľadiska obsahu ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. o kolúznei väzbe je rozhodujúce, že z obsahu spisov nevyplýva vo vzťahu k obžalovanému žiadne konkrétne zistenie, ktoré by nasvedčovalo obave, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie. Rovnako tak nebol produkován jediný dôkazný prostriedok, ktorý by konkrétnym spôsobom preukazoval, že by obžalovaný pokračoval v páchaní trestnej činnosti, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. (...)

Vzhľadom na skutkový stav popísaný v bode I. z rozhodnutí Okresného súdu Trnava a tiež Krajského súdu v Trnave vyplýva, že súd ignoruje dôkaznú situáciu, preukazujúcu neopodstatnenosť ďalšieho trvania väzby u sťažovateľa a tým porušuje jeho základné právo.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Trnava Uznesením zo dňa 6. 11. 2007, sp. zn.: 1 T 50/2007, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby a Krajský súd v Trnave Uznesením zo dňa 11. 12. 2007, sp. zn.: 6 Tos 70/2007, na základe ktorého podľa súdu naďalej trvá dôvod väzby, porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a čl. 6 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 6. 11. 2007, sp. zn.: 1 T 50/2007 v nadväznosti na Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 11. 12. 2007, sp. zn.: 6 Tos 70/2007 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Okresný súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia do

3 dni od právoplatnosti rozhodnutia, na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu

Sťažovateľ v sťažnosti pred ústavným súdom namieta porušenie ním označených práv uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 50/2007 zo 6. novembra 2007.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy „...ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby, o žiadosti o prepustenie z väzby, o ďalšom trvaní väzby, o zmene dôvodov väzby, o návrhu na predĺženie lehoty väzby a rozhodnutie prokurátora o prepustení obvineného z väzby.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 189 ods. 1 Trestného poriadku uznesenie možno napadnúť pre a) nesprávnosť niektorého jeho výroku, b) zrejmy rozpor výroku s odôvodnením, alebo c) porušenie ustanovení o konaní, ktoré uzneseniu predchádzalo, ak toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku uznesenia.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mohol, a ako z obsahu sťažnosti vyplýva, túto možnosť aj využil, domôcť ochrany svojich práv podaním sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 6. novembra 2007, o ktorej bol oprávnený rozhodnúť a v konečnom dôsledku aj rozhodol krajský súd. Navyše napadnuté rozhodnutie okresného súdu bolo

uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007 v celom rozsahu zrušené.

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom krajského súdu

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd uznesením sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007 porušil jeho základné práva zaručené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva zaručené v čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru tým, že napriek pominutiu dôvodov, pre ktoré bol vzatý do väzby, krajský súd jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

V úvode je potrebné konštatovať, že z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

Podľa judikatúry ústavného súdu je v ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania, teda práva, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (obdobne III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (m. m. III. ÚS 227/03). Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04).

Označeným uznesením sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007 krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 50/2007 zo 6. novembra 2007 a sám rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu tak, že ju zamietol. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva:

„(...) Okresný súd na hlavnom pojednávaní v podstate vykonal všetky dôkazy výsluchmi obžalovaných, svedkov, znalcov, na ktorých by mohli obžalovaní pôsobiť a na dokazovanie oboznamovaním listinných dôkazov zadokumentovaných v spise títo nemôžu žiadnym spôsobom vplývať. Z uvedeného dôvodu preto u obžalovaných J. K., J. J., B. R. a L. M. pominuli dôvody kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Po vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní, teda aj v tomto štádiu konania, zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie boli spáchané, majú znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že ich spáchali obžalovaní. Vykonaným dokazovaním nedošlo oproti prípravnému konaniu v podstate k žiadnej zmene skutkových zistení. Pokiaľ sa týka obžalovaného B. R. doposiaľ na hlavnom pojednávaní neboli ako listinné dôkazy prečítané záznamy o použití informačno-technických prostriedkov s legendou, analýza telefónnych hovorov s výpismi prichádzajúcich

a odchádzajúcich telefónnych hovorov.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že trestná činnosť, za ktorú sú obžalovaní trestne stíhaní, bola páchaná organizovane, bola pripravovaná po dlhšiu dobu konkrétnymi skutkami a k jej dokonaniu neprišlo v dôsledku zásahu polície. Uvedené okolnosti ako aj charakter predmetnej trestnej činnosti treba považovať za konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú dôvodnú obavu, že obžalovaní v prípade prepustenia na slobodu budú pokračovať v trestnej činnosti a teda u nich naďalej trvá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a rozhodol vo veci sám tak, že zmenil u všetkých štyroch obžalovaných dôvody väzby, teda vypustil dôvod kolúznei väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. a ich žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol s tým, že sa ponechávajú vo väzbe z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Krajský súd, v právomoci ktorého bolo posúdenie skutkových a právnych otázok relevantných na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, a tým o jeho ďalšom zotrvaní vo väzbe, vychádzal zo skutkového a právneho stavu zisteného na základe vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom (výsluchy obžalovaných, svedkov, znalcov, oboznámenie sa s listinnými dôkazmi). Z výsledkov dokazovania krajský súd považoval za preukázané, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky skutkovej podstaty trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že ich spáchali obžalovaní, teda aj sťažovateľ. Krajský súd rovnako poukázal na skutkové okolnosti pretrvávania väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (t. j. trestná činnosť bola páchaná organizovane, pripravovaná dlhšiu dobu konkrétnymi skutkami, k dokonaniu trestného činu nedošlo iba v dôsledku zásahu polície), ktoré v konečnom dôsledku viedli k zamietnutiu žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

Z citovaného odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nemožno vyvodit', že by sa tento nevysporiadal s právne relevantnými argumentmi v súvislosti s rozhodovaním o väzbe (jej ďalšom trvaní) sťažovateľa a podľa názoru ústavného súdu sú tieto odôvodnenia ústavnoprávne akceptovateľné.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd nepovažuje uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007 za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zjavne neopodstatnenou je aj námietka sťažovateľa o porušení jeho základných práv a slobôd tým, že napriek neexistencii dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá. Práve kvôli neexistencii dôvodu „kolúznej“ väzby krajský súd totiž zrušil uznesenie okresného súdu a sám rozhodol tak, že sťažovateľa ponechal vo väzbe len z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

3. K namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľ z rovnakých dôvodov (uvádzaných v súvislosti s porušením základného práva na osobnú slobodu) namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Tento článok dohovoru sa zásadne nevzťahuje na konanie o väzbe vrátane konania a rozhodovania trestného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05).

Ústavný súd rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok *De Wilde et al v. Belgicko* z 18. júna 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71, § 72, § 73, § 75, § 76, § 77 etc).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to pre nedostatok akejkolvek príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a označeným článkom dohovoru.

4. K namietanému porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 2 dohovoru

Sťažovateľ v sťažnosti pred ústavným súdom namietal aj porušenie čl. 6 ods. 2 dohovoru, t. j. porušenie zásady prezumpcie neviny. Toto porušenie zrejme odvodzuje od skutočnosti, že všeobecné súdy pristupovali k nemu vo svojich uzneseniach ako k vinnému, a to aj napriek tomu, že (podľa názoru sťažovateľa) dosiaľ vykonané dôkazy jeho viny na spáchaní trestných činov nepreukázali.

Účelom zásady prezumpcie neviny je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Nölkenbockhoff v. Nemecko z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 33]. Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („State officials“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola táto predtým preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESLP vo veci Rushiti v. Rakúsko z 21. marca 2000, č. 28389/95, § 31). Z prezumpcie neviny tiež vyplýva, že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť viny či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte predtým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98).

Prezumpcia neviny je jedným zo základov spravodlivého trestného konania. K jej porušeniu dôjde, ak výroky príslušnej úradnej osoby („public official“), ktoré sa týkajú osoby obvinenej z trestného činu, odrážajú alebo vyjadrujú názor, že je vinná, a to ešte pred tým, ako bola jej vina preukázaná v súlade so zákonom. Postačuje, dokonca aj pri absencii formálneho konštatovania, tiež argumentácia nasvedčujúca tomu, že úradná osoba považuje

obvineného za vinného (napr. *Daktaras v. Litva*, § 41 a obdobne *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, § 35).

Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil základný rozdiel vo výrokoch úradných osôb, ktoré majú vzťah k prezumpcii neviny, napr. v rozhodnutiach o prijateľnosti („Decision as to the admissibility“) sťažnosti č. 38087/97 *Samuel St. Clavier Hibbert v. Holandsko* a sťažnosti č. 27785/95 *Adam Wloch v. Poľsko* z 26. januára 1999, resp. 30. marca 2000. Uviedol, že treba robiť rozdiel medzi výrokmí, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmí, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („a state of suspicion“). Prvé porušujú prezumpciu neviny, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo nezávadné („unobjectionable“) v rôznych situáciách posudzovaných EŠLP (napr. *Lutz v. Nemecko*, rozsudok z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 62; *Englert v. Nemecko*, rozsudok z 25. augusta 1987, séria A, č. 123, § 39; *Nölkenbockhoff v. Nemecko*, § 39 a *Leutscher v. Holandsko*, rozsudok z 26. marca 1996, č. 52/1994/499/581, § 31).

Skutočnosť, či namietané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu neviny, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (*Daktaras v. Litva*, § 43; *Adolf v. Rakúsko*, rozsudok EŠLP z 26. marca 1982, séria A, č. 49, § 36 – 41).

Z obsahu uznesení všeobecných súdov nemožno vyvodit' záver, že sťažovateľ je vinný zo spáchania trestných činov, ktoré sú mu kladené za vinu a pre ktoré je trestne stíhaný. Všeobecné súdy iba konštatovali (pozri uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Tos 70/2007 z 11. decembra 2007), že po vykonanom dokazovaní „(...) *sú dôvody na podozrenie, že ich (t. j. trestné činy) spáchali obžalovaní.*“.

Prezumpciu neviny neporušujú také výroky, ktoré vyjadrujú len stav podozrenia zo spáchania trestného činu. Pretože ústavný súd dospel k záveru, že v sťažovateľom namietanom prípade išlo o výroky vyjadrujúce len stav podozrenia zo spáchania trestného

činu, a teda neporušujúce prezumpciu neviny, je sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2008